

CZYM JEST STOWARZYSZENIE I KTO MOŻE DO NIEGO NALEŻEĆ?

Artykuły konstytucyjne wyjaśniające powstawanie i działanie stowarzyszeń.

Prawo do zrzeszania się w stowarzyszeniach:

W Konstytucji zapewniona jest wolność tworzenia i działania stowarzyszeń.

art. 12 Konstytucji:

„Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych dobrowolnych zrzeszeń oraz fundacji.”

Nie jest dopuszczalne tworzenie stowarzyszeń, które by się odwoływały do totalitarnych metod i praktyk działania. Poza tym nie wolno tworzyć stowarzyszeń szerzących nienawiść rasową lub narodowościową.

art. 13 Konstytucji:

„Zakazane jest istnienie partii politycznych i innych organizacji odwołujących się w swoich programach do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszyzmu i komunizmu, a także tych, których program zakłada lub dopuszcza nienawiść rasową i narodowościową, stosowanie przemocy w celu zdobycia władzy lub wpływu na politykę państwa albo przewiduje utajnienie struktur lub członkostwa.”

Konstytucja zapewnia wolność zrzeszania się:

Konstytucja przewiduje rejestrację stowarzyszeń, a o odmowie rejestracji może orzec tylko i wyłącznie sąd

art. 58 Konstytucji:

„1. Każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się. (...)”

art. 58 Konstytucji:

„(...) 2. Zakazane są zrzeszenia, których cel lub działalność są sprzeczne z Konstytucją lub ustawą. O odmowie rejestracji lub zakazie działania takiego zrzeszenia orzeka sąd. (...)”

Czym jest stowarzyszenie?

Dobrowolne, samorządne, trwałe zrzeszenie o celach niezarobkowych.

art. 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach:

„1. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych. (...)”

- dobrowolne- dobrowolność dotyczy członkostwa;

art. 6 ustawy Prawo o stowarzyszeniach:

„(...) 2. Nikogo nie wolno zmuszać do udziału w stowarzyszeniu lub ograniczać jego prawa do wystąpienia ze stowarzyszenia. (...)”

- samorządne (samodzielne)- samodzielność dotyczy struktury organizacyjnej, poza tym stowarzyszenie samo decyduje o swojej działalności.
-

art. 2 ustawy Prawo o stowarzyszeniach:

„(...) 2. Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności. (...)”

- trwałe, tzn. może zmieniać się jego skład osobowy (np. odejście ze stowarzyszenia jego założycieli nie pociąga za sobą zakończenia działalności).

Ograniczenia prawne do zrzeszania się w stowarzyszeniach:

Ograniczenia prawa do zrzeszania się w stowarzyszeniach mogą wynikać ze względu na wartości, takie jak ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, ochrona moralności publicznej albo ochrona praw i wolności innych osób.

art. 1 ustawy Prawo o stowarzyszeniach:

„(...) 2. Prawo zrzeszania się w stowarzyszeniach może podlegać ograniczeniom przewidzianym jedynie przez ustawy, niezbędnym do zapewnienia interesów bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego oraz ochrony zdrowia lub moralności publicznej albo ochrony praw i wolności innych osób.”

Stowarzyszenia mogą tworzyć obywatele polscy posiadający pełną zdolność do czynności prawnych, co do zasady którzy ukończyli 18 lat, przy czym założyć stowarzyszenia nie ma prawa osoba pozbawiona praw publicznych.

art. 3 ustawy Prawo o stowarzyszeniach:

„1. Prawo tworzenia stowarzyszeń przysługuje obywatelom polskim mającym pełną zdolność do czynności prawnych i nie pozbawionym praw publicznych. (...)”

Osoby poniżej 18 lat mogą być tylko członkami stowarzyszenia. Małoletni poniżej 16 lat mogą być członkami stowarzyszenia za zgodą opiekunów, ale nie mają prawa głosowania

w jakichkolwiek sprawach, chyba że są to stowarzyszenia małoletnich, natomiast małoletni od 16 do 18 lat mają prawo być członkami, ale nie mogą wybierać i być wybieranymi do organów stowarzyszenia.

art. 3 ustawy Prawo o stowarzyszeniach:

(...) 2. Małoletni w wieku od 16 do 18 lat, którzy mają ograniczoną zdolność do czynności prawnych, mogą należeć do stowarzyszeń i korzystać z czynnego i biernego prawa wyborczego, z tym że w składzie zarządu stowarzyszenia większość muszą stanowić osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych.

3. Małoletni poniżej 16 lat mogą, za zgodą przedstawicieli ustawowych, należeć do stowarzyszeń według zasad określonych w ich statutach, bez prawa udziału w głosowaniu na walnych zebraniach członków oraz bez korzystania z czynnego i biernego prawa wyborczego do władz stowarzyszenia. Jeżeli jednak jednostka organizacyjna stowarzyszenia zrzesza wyłącznie małoletnich, mogą oni wybierać i być wybierani do władz tej jednostki.”

Cudzoziemcy mogą się zrzeszać w stowarzyszeniach, jeżeli ich miejscem zamieszkania jest terytorium Polski, natomiast cudzoziemcy niemający zamieszkania w Polsce mogą wstępować do stowarzyszeń, pod warunkiem że statuty tych stowarzyszeń przewiduje taką możliwość.

art. 4 ustawy Prawo o stowarzyszeniach:

„1. Cudzoziemcy mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą zrzeszać się w stowarzyszeniach, zgodnie z przepisami obowiązującymi obywateli polskich

2. Cudzoziemcy nie mający miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej mogą wstępować do stowarzyszeń, których statuty przewidują taką możliwość.”

Zakaz tworzenia stowarzyszeń, które zakładają zasadę bezwzględnego posłuszeństwa członków wobec władz stowarzyszenia.

art. 6 ustawy Prawo o stowarzyszeniach:

„1. Tworzenie stowarzyszeń przyjmujących zasadę bezwzględnego posłuszeństwa ich członków wobec władz stowarzyszenia jest zakazane. (...)”

Starostwo Powiatowe w Kutnie

Niektóre organizacje nie podlegają przepisom ustawy Prawo o stowarzyszeniach, w szczególności chodzi o partie polityczne i komitety wyborcze oraz kościoły i związki wyznaniowe.

art. 7 ustawy Prawo o stowarzyszeniach:

„1. Przepisom ustawy nie podlegają:

1) organizacje społeczne działające na podstawie odrębnych ustaw lub mów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną;

2) kościoły i inne związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne;

3) organizacje religijne, których sytuacja prawna jest uregulowana ustawami o stosunku państwa do kościołów i innych związków wyznaniowych, działające w obrębie tych kościołów i związków;

4) komitety wyborcze utworzone w związku z wyborami do Sejmu, do Senatu, wyborem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wyborami do Parlamentu Europejskiego lub wyborami do organów samorządu terytorialnego;

5) partie polityczne. (...)”